

ความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ ระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ชมนาด กิจขันธุ์^{1*} จิระเดช นฤกุลโรจน์² และ กุลนาถ พุ่มอำภา¹

¹สาขานาฏศิลป์ศึกษา คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

²นักวิชาการอิสระ

*Corresponding author E-mail: kijkhun@hotmail.com

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาความต้องการและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต นักศึกษา ระดับปริญญาโทและอาจารย์ประจำหลักสูตรทางด้านนาฏศิลป์ศึกษาหรือศิลปะการแสดง จำนวนทั้งสิ้น 152 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบโควตาและการจับฉลาก เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ประกอบด้วย การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)

ผลการศึกษา จากวัตถุประสงค์ข้อ 1 พบว่า ร้อยละ 73.03 ของกลุ่มตัวอย่างมีความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก และร้อยละ 85.12 มีความสนใจศึกษาต่อในหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อมีทั้งสิ้น 8 ปัจจัย ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านงบประมาณการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.74 2) ปัจจัยด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.59 3) ปัจจัยด้านรูปแบบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.46 4) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ย 4.32 5) ปัจจัยด้านการรับเข้าและจบการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.41 6) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์และค่านิยม มีค่าเฉลี่ย 3.37 7) ปัจจัยด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 3.22 และ 8) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.05 ส่วนผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อ 2 คือ แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ข้อควรคำนึงที่เป็นสาระสำคัญ พบว่า ควรศึกษาความต้องการที่แท้จริงของกลุ่มเป้าหมาย ทั้งที่เป็นผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกภาคส่วน จะต้องกำหนดจุดแข็งของหลักสูตรให้ชัดเจนว่าจะผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะแบบใด มีความเชี่ยวชาญในด้านใด และที่สำคัญหลักสูตรจะต้องมีความเป็นสากลนิยม รายวิชาที่เปิดสอนจะต้องมีความทันสมัยสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง

คำสำคัญ: ความต้องการศึกษาต่อ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจ หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา

รับบทความ: 12 มีนาคม 2568

แก้ไขเสร็จ: 7 พฤษภาคม 2568

ตอบรับบทความ: 29 พฤษภาคม 2568

A Study of Prospective Doctoral Students' Needs Analysis and Factors Influencing Their Decision to Pursue a Doctoral Degree in Dance Education Program at Chandrakasem Rajabhat University

Chommanad Kijkhun^{1*} Jiradach Nukunrot² and Kullanad Pumampa¹

¹Program in Dance Education. Faculty of Humanities and Social Sciences. Chandrakasem Rajabhat University

²Independent Scholar

*Corresponding author E-mail: kijkhun@hotmail.com

Abstract

This study was conducted with aims to investigate the students' needs for higher education, factors affecting the decision to pursue their doctoral studies, and recommendations to develop the Doctoral Program in Dance Education at Chandrakasem Rajabhat University. The sample group was comprised of 152 individuals including master's degree students and faculty members in dance education from higher education institutions in Thailand. The sample was derived through quota sampling and random selection. Data were collected through series of surveys and interviews. Statistics used in data analysis include: Frequency, Percentage, Mean, Standard Deviation and Multiple Regression Analysis.

Results on the first objective revealed that 73.03% of participants demonstrated interest in earning a doctoral degree, while 85.12% specifically expressed their interest in the Dance Education program at Chandrakasem Rajabhat University. It could also be observed that there were eight factors affecting the decision to pursue further education as follows: the cost of education ($M = 4.74$), the curriculum ($M = 4.59$), the approaches of learning and teaching ($M = 4.46$), and the faculty members ($M = 4.32$), the admissions and graduation process ($M = 3.41$), the institution's image and values ($M = 3.37$), marketing and public relations ($M = 3.22$), the physical environment ($M = 3.05$). According to the results on the second objective, suggestions for developing a doctoral program could be observed as follows. First, it could be essential to ensure the best fit between the curriculum criteria and actual demands of stakeholders and target groups. Furthermore, it could also be important to clearly clarify the program's strengths and the expected skills of graduates.

Keywords: Demand for Further Education, Factors Influencing Decision-Making, Dance Education Curriculum

Received: 12 March 2025

Revised: 7 May 2025

Accepted: 29 May 2025

บทนำ

การจัดการศึกษาให้กับพลเมืองนับเป็นเครื่องมือพื้นฐานอันทรงพลังที่ใช้สำหรับพัฒนา ศักยภาพมนุษย์ในขณะที่สถานการณ์สังคมโลกมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทุกประเทศจึงให้ ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการพัฒนาระบบการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ หากพิจารณาแผน อุดมศึกษาระยะยาว 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580) จะพบว่ามี การนำเสนอรูปแบบการปฏิรูปอุดมศึกษา เพื่อให้ประเทศมีศักยภาพที่สามารถแข่งขันได้บนเวทีโลก แสดงให้เห็นความจำเป็นต้องพัฒนา กำลังคน เทคโนโลยี นวัตกรรม รวมทั้งสร้างองค์ความรู้ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ที่เป็นของประเทศ มีอัตลักษณ์ความเป็นไทยบนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง (ชยาگانต์ เรื่องสุวรรณ และคณะ, 2564) อย่างไรก็ตามการพัฒนา ระบบการศึกษาเพื่อให้ประสบความสำเร็จได้นั้น จะต้องวางแผน และดำเนินการเชิงรุกอย่างเป็นระบบ โดยให้ความสำคัญกับการคาดการณ์แนวโน้มอนาคต ทางด้านการศึกษา เพื่อนำมาใช้ประกอบการจัดระบบการเรียนการสอนให้สอดคล้องตามสภาพ การเปลี่ยนแปลง หลีกเลี่ยงอุปสรรคปัญหา และใช้ประโยชน์สูงสุดจากแนวโน้มอนาคตที่จะมาถึง (ฉัตรชัย อินทสังข์ และคณะ, 2552) อีกทั้งการศึกษาถึงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย เพื่อนำไปสู่แนวทางในการออกแบบ พัฒนา และเปิดหลักสูตรใหม่ ๆ ที่ตรงตามความต้องการ ของสังคมโดยแท้จริง

ระยะที่ผ่านมามีหลักสูตรต่าง ๆ ของสถาบันอุดมศึกษามีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะหลักสูตรทางด้านนาฏศิลป์ศึกษา ที่เปิดให้มีการเรียนการสอนทั้งในระดับปริญญาตรี และระดับปริญญาโท เพื่อเป็นทางเลือกหนึ่งให้ผู้ที่สนใจต้องการพัฒนาองค์ความรู้เฉพาะศาสตร์ นำไปสู่ทักษะการทำงานในระดับสูง อีกทั้งคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ศึกษายังคงเป็นที่ต้องการ อย่างต่อเนื่องของตลาดแรงงานทั้งภาครัฐและเอกชน (เพียงแพน สรรพศรี, 2566) แต่ก็มีข้อสังเกต บางประการที่น่าสนใจ คือ ปัจจุบันยังไม่มีสถาบันอุดมศึกษาใดในประเทศไทย ที่เปิดหลักสูตร นาฏศิลป์ศึกษาโดยตรงในระดับปริญญาเอก ปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นมาจากปัจจัยใดบ้าง เบื้องต้น ยังไม่พบรายงานการวิจัยของผู้ใดสรุปไว้อย่างแน่ชัด อย่างไรก็ตามมหาวิทยาลัยราชภัฏจันทร์เกษม ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาแห่งหนึ่งที่เปิดให้มีการเรียนการสอนในหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาระดับ ปริญญาโท เพื่อสนองตามพันธกิจหลักของมหาวิทยาลัยที่ให้ความสำคัญ กับการผลิตบัณฑิตครู และบุคลากรทางการศึกษาอย่างมีคุณภาพ จากประสบการณ์ของผู้วิจัย จุดประกายให้เกิดแนวคิด ในการเปิดหลักสูตรระดับปริญญาเอกทางด้านนาฏศิลป์ศึกษา อันเป็นทางเลือกให้กับนิสิต นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา หรือผู้ที่สนใจในการพัฒนาองค์ความรู้เฉพาะศาสตร์ ในขณะที่ ปัจจุบันยังไม่มีหลักสูตรดังกล่าวปรากฏในประเทศไทย

อย่างไรก็ตามการเปิดหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาระดับปริญญาเอกที่มีประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องมีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ ปรัชญา ของการอุดมศึกษา ปรัชญาของสถาบันอุดมศึกษา และมาตรฐานวิชาการและวิชาชีพที่เป็นสากล

ที่สำคัญต้องดำเนินการตามเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษาที่บัญญัติไว้ว่า ทุกหลักสูตรจะต้องได้รับการพัฒนาให้ทันสมัยในทุกรอบ 5 ปี และจะต้องมีการสำรวจความต้องการเข้าศึกษาต่อของผู้สนใจเพื่อเป็นข้อมูลสนับสนุนการขอเปิดหลักสูตรใหม่ด้วย สอดคล้องกับงานเขียนของ Shoukat (2018) ที่อธิบายว่า กลไกของการขับเคลื่อนและผลักดันให้นาฏศิลป์มีพื้นที่และดำรงอยู่ในวงการศึกษาจำเป็นต้องพัฒนาตามหลักการของการสร้างหลักสูตรที่มีจุดมุ่งหมายในการผลิตผู้เรียนอย่างมีประสิทธิภาพ และรองรับความต้องการของบริบททางสังคมอย่างตรงไปตรงมา ดังนั้น การวางแผนและดำเนินการตามเกณฑ์ดังกล่าวเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มในการตัดสินใจศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษา ความเป็นไปได้ในการจัดการเรียนการสอน การกำหนดแนวทาง ตลอดจนแผนในการดำเนินงานจัดทำหลักสูตร ล้วนเป็นหัวใจหลักที่จำเป็นต้องดำเนินการอย่างเป็นระบบ โดยผลจากการวิจัยจะเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ อันเป็นต้นธารสำคัญในการสร้างและพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาระดับปริญญาเอกอย่างมีคุณภาพ และตรงตามความความต้องการของทุกกลุ่มเป้าหมายทั้งบัณฑิต ผู้ใช้บัณฑิต และสังคมโดยแท้จริง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ กลุ่มที่ผู้วิจัยคาดหวังว่ามีความเป็นไปได้ในการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม จากการสำรวจสถาบันอุดมศึกษาที่มีหลักสูตรทางด้านนาฏศิลป์หรือศิลปะการแสดงทั่วประเทศทั้งสิ้น 50 สถาบัน แบ่งเป็น 1) กลุ่มนิสิต นักศึกษา ระดับปริญญาโท หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาหรือศิลปะการแสดง จาก 6 สถาบัน จำนวน 435 คน และ 2) อาจารย์ประจำหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาหรือศิลปะการแสดง จาก 50 สถาบัน จำนวน 339 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้วิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้ 1) กำหนดคุณสมบัติเป็น (1) กลุ่มนิสิต นักศึกษาที่กำลังศึกษาชั้นปีสุดท้ายหรือกำลังอยู่ในขั้นตอนจัดทำวิทยานิพนธ์เพื่อขอจบการศึกษา ในปีการศึกษา 2567 (2) กลุ่มอาจารย์ประจำหลักสูตรที่มีคุณวุฒิสูงสุดระดับปริญญาโทเท่านั้น จากคุณสมบัติดังกล่าวได้ตัวอย่างจำนวนทั้งสิ้น 320 คน 2) ใช้ตารางสำเร็จรูปของเครจซีและมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) สำหรับกำหนดขนาดตัวอย่างภายใต้ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 ยอมให้มีความคลาดเคลื่อน ร้อยละ ± 5 เพื่อให้ได้ขนาดตัวอย่างที่เหมาะสม

จำนวนทั้งสิ้น 175 คน 3) ใช้โควตาในการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างเป็นนิสิต นักศึกษา จาก 6 สถาบัน จำนวน 100 คน และกลุ่มอาจารย์นาฏศิลป์ จาก 50 สถาบัน จำนวน 75 คน และ 4) ผู้วิจัยประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อรับสมัครผู้ที่มีความสนใจเข้าร่วม

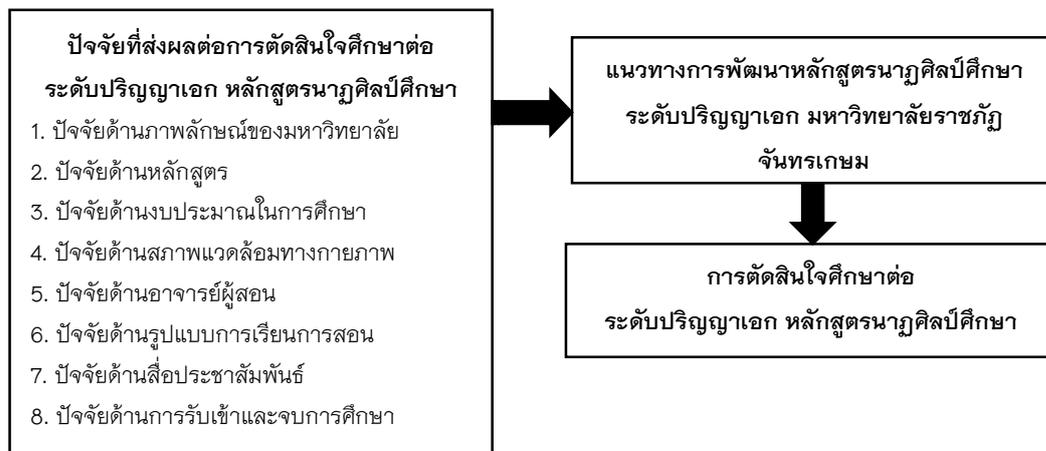
ขอบเขตด้านเวลา ผู้วิจัยกำหนดกรอบระยะเวลาในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากอาจารย์ประจำหลักสูตร และนิสิต นักศึกษา ที่ยังอยู่ในสถานะกำลังศึกษาจนถึงปีการศึกษา 2567

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรต้น คือ ความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ประกอบด้วย 1) ปัจจัยด้านภาพลักษณ์ของมหาวิทยาลัย 2) ปัจจัยด้านหลักสูตร 3) ปัจจัยด้านงบประมาณในการศึกษา 4) ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ 5) ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน 6) ปัจจัยด้านรูปแบบการเรียนการสอน 7) ปัจจัยด้านสื่อประชาสัมพันธ์ และ 8) ปัจจัยด้านการรับเข้าและจบการศึกษา

2. ตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

ความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นการวิจัยตามรูปแบบผสมผสานวิธี (Mixed Method Research) เชิงคุณภาพ (Qualitative Research) และเชิงปริมาณ (Quantitative Research) มีรายละเอียดวิธีดำเนินการวิจัย ดังนี้

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสอบถามความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สร้างและพัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดกรอบแนวคิดและข้อคำถามให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ แบ่งการสอบถามเป็น 4 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป มีข้อคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ ตอนที่ 2 สอบถามความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มีข้อคำถามทั้งสิ้น 7 ข้อ ตอนที่ 3 สอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มีข้อคำถามทั้งสิ้น 8 ข้อ และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม มีข้อคำถามทั้งสิ้น 2 ข้อ โดยมีค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามจากการกำหนดค่า IOC (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ที่ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระหว่าง 0.60-1.00 และจากการนำไปทดลองใช้กับบัณฑิตศึกษาและอาจารย์ศึกษานาฏศิลป์ศึกษาที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 20 คน (Try Out) ใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ตามวิธีของ ครอนบาค (Cronbach, 1970) ได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ 0.92 สอดคล้องกับ Hair et al. (2010) ได้เสนอเกณฑ์การพิจารณาค่าความเชื่อมั่นของเครื่องมือที่มีค่าเกิน 0.70 ขึ้นไป แสดงว่าแบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่มีคุณภาพนำมาใช้เก็บข้อมูลเพื่อทำวิจัยได้

2. แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม สร้างและพัฒนาขึ้นจากการวิเคราะห์เอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และขอคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญเพื่อกำหนดกรอบข้อคำถามตามวัตถุประสงค์ เป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง แบ่งตอนการสัมภาษณ์เป็น 3 ตอน ประกอบด้วย ตอนที่ 1 สัมภาษณ์เกี่ยวกับสถานภาพและข้อมูลทั่วไป ตอนที่ 2 สัมภาษณ์สภาพแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มีข้อคำถามทั้งสิ้น 5 ข้อ และตอนที่ 3 สัมภาษณ์ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา โดยมีค่าความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสัมภาษณ์จากการกำหนดค่า IOC (บุญชม ศรีสะอาด, 2553) ที่ตรวจสอบโดยผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน ระหว่าง 0.60-1.00 ซึ่งเป็นเกณฑ์คะแนนที่มีความสอดคล้องเชิงเนื้อหาสามารถนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลได้

การรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่อง ความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ได้ดำเนินการตั้งแต่วันที่เดือนกันยายน พ.ศ. 2567 – เดือนมกราคม พ.ศ. 2568 มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเพื่อให้ได้ข้อมูลพื้นฐานสำหรับการสร้างกรอบแนวคิดในด้านปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม
2. การดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามความต้องการการศึกษาต่อและปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นการอาศัยความร่วมมือจากนิสิตนักศึกษาระดับปริญญาโทและอาจารย์สาขาวิชาศิลปศึกษาจากสถาบันอุดมศึกษา 50 สถาบัน จำนวนทั้งสิ้น 175 คน โดยจัดตั้งทีมผู้ช่วยนักวิจัยเพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งเป็น 2 ทีม คือ ทีมที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มนิสิตนักศึกษา และทีมที่ 2 เก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มอาจารย์ อัตราการตอบกลับของแบบสอบถามรวมทั้งสิ้น 152 ชุด คิดเป็นร้อยละ 86.85 ใช้ระยะเวลาในการดำเนินการตั้งแต่เดือนกันยายน – เดือนพฤศจิกายน พ.ศ. 2567 รวมระยะเวลาทั้งสิ้น 3 เดือน
3. การดำเนินการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้และรับฟังข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษมผ่านระบบออนไลน์ (Zoom Meetings) ในวันที่ 15 ธันวาคม พ.ศ. 2567 ระยะเวลาในการดำเนินการ 3 ชั่วโมง (เวลา 13.00–16.00 น.)
4. จัดกระทำข้อมูลที่ได้จากกระบวนการสอบถามและการสัมภาษณ์ สังเคราะห์เพื่อสรุปขอยอดข้อค้นพบที่เป็นปรากฏการณ์นำไปสู่การอธิบายสาระสำคัญถึงความต้องการศึกษาต่อ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถานภาพและข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิธีการประมวลผลตามหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. ข้อมูลเกี่ยวกับความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้วิธีการประมวลผลตามหลักสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
3. ข้อมูลเกี่ยวกับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก เป็นการวิเคราะห์ความถดถอยแบบพหุคูณ (Multiple Regression Analysis)
4. ข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการเสนอความคิดเห็น

ของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้วิจัยจัดกระทำข้อความที่ได้ให้เป็นหมวดหมู่ ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล และนำเสนอโดยการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) เพื่อสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

ผลการวิจัย

การนำเสนอผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยแบ่งเนื้อหาเพื่อนำเสนอออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

จากการศึกษาพบว่า ในจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 152 คน มีความสนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ร้อยละ 73.03 ไม่มีความสนใจที่จะศึกษาต่อ ร้อยละ 20.39 และยังไม่แน่ใจ ร้อยละ 6.58 ในขณะที่ ร้อยละ 85.12 จากกลุ่มตัวอย่างที่มีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก คิดว่าจะเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ร้อยละ 11.58 คิดว่าจะเลือกศึกษาต่อในหลักสูตรอื่น และร้อยละ 3.30 ยังไม่แน่ใจในหลักสูตรที่จะศึกษาต่อ อย่างไรก็ตามหากพิจารณาในประเด็นการเข้าถึงและมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกจากสถาบันการศึกษาอื่น ๆ พบว่า ร้อยละ 40.50 เข้าถึงและมีข้อมูลที่เพียงพอ ร้อยละ 30.58 เข้าถึงและมีข้อมูลบ้าง และร้อยละ 28.92 ยังไม่มีข้อมูลใด ๆ

เมื่อพิจารณาประเด็นเหตุผลสำคัญในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา พบว่า ร้อยละ 75.20 เพื่อเพิ่มอัตราค่าตอบแทนและเงินเดือน ร้อยละ 73.55 เพื่อเป็นคุณวุฒิการประกอบอาชีพในอนาคต ร้อยละ 64.47 เพื่อเป็นคุณวุฒิในการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น ร้อยละ 42.98 เป็นนโยบายหรือข้อบังคับของหน่วยงานต้นสังกัด ร้อยละ 42.14 เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ในหัวข้อหรือสาขาที่สนใจ ร้อยละ 18.19 เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพ และร้อยละ 17.35 ยังไม่สามารถหาอาชีพที่ต้องการทำได้

สำหรับข้อคำถามในด้านช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ถึงร้อยละ 62.81 คิดว่าจะศึกษาต่อภายในระยะเวลา 1-2 ปี ร้อยละ 23.14 คิดว่าจะศึกษาต่อทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท ร้อยละ 9.92 คิดว่าจะศึกษาต่อภายในระยะเวลา 3-5 ปี และร้อยละ 4.13 ยังไม่แน่ใจเรื่องระยะเวลา เมื่อพิจารณาในด้านงบประมาณที่ใช้สำหรับการศึกษาตลอดหลักสูตร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่ ร้อยละ 50.41 มีความเห็นว่าควรอยู่ระหว่าง 300,001-400,000 บาท ร้อยละ 35.54 มีความเห็นว่าควรอยู่ระหว่าง 200,000-300,000 บาท ร้อยละ 12.40 มีความเห็นว่าควรอยู่ระหว่าง 400,001-500,000 บาท และ ร้อยละ 1.65 มีความเห็นว่าควรมากกว่า 500,000 บาทขึ้นไป

นอกจากนี้ข้อกังวลใจที่ส่งผลการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา พบว่า ร้อยละ 75.21 มีความกังวลใจด้านทักษะภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษา ร้อยละ 59.50 มีความกังวลใจด้านการบริหารจัดการเวลาว่างและเวลาเรียน ร้อยละ 52.07 มีความกังวลใจด้านการทำวิทยานิพนธ์ ร้อยละ 42.15 มีความกังวลใจด้านโอกาสในการจบการศึกษา

ตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด ร้อยละ 30.58 มีความกังวลใจด้านงบประมาณที่ใช้ในการศึกษาตลอดหลักสูตร และร้อยละ 7.44 ยังไม่มีความกังวลใจใด ๆ จนกว่าจะเข้าศึกษา

ตารางที่ 1 ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏ
จันทร์เกษม

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1	ท่านมีความสนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกหรือไม่ (ถ้าเลือกตอบ ยังไม่มีความสนใจที่จะศึกษาต่อ ไม่ต้องตอบ คำถามข้อถัดไป)	152	100
	มีความสนใจที่จะศึกษาต่อ	111	73.03
	ยังไม่มี ความสนใจที่จะศึกษาต่อ	31	20.39
	ยังไม่แน่ใจ	10	6.58
2	ท่านมีความสนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก หลักสูตร ทางด้านนาฏศิลป์ศึกษาหรือไม่	121	100
	ใช่	103	85.12
	ไม่ใช่	14	11.58
	ยังไม่แน่ใจ	4	3.30
3	การเข้าถึงและมีข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับการศึกษาต่อระดับ ปริญญาเอกจากสถาบันการศึกษาต่าง ๆ	121	100
	เข้าถึงและมีข้อมูลที่เพียงพอ	49	40.50
	ยังไม่มีข้อมูลใด ๆ	37	30.58
	เข้าถึงและมีข้อมูลบ้าง	35	28.92
4	เหตุผลสำคัญในการตัดสินใจศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)	121	100
	เพื่อเพิ่มอัตราค่าตอบแทนและเงินเดือน	91	75.20
	เพื่อเป็นคุณวุฒิการประกอบอาชีพในอนาคต	89	73.55
	เพื่อเป็นคุณวุฒิในการเลื่อนตำแหน่งให้สูงขึ้น	78	64.47
	เป็นนโยบายหรือข้อบังคับของหน่วยงานต้นสังกัด	52	42.98
	เพื่อต่อ ยอดองค์ความรู้ในหัวข้อหรือสาขาที่สนใจ	51	42.14
	เพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนางานที่ทำอยู่ให้มีประสิทธิภาพ	22	18.19
	ยังไม่สามารถหาอาชีพที่ต้องการทำได้	21	17.35

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ข้อที่	ประเด็นคำถาม	จำนวน(คน)	ร้อยละ
5	ช่วงเวลาที่เห็นว่าเหมาะสมสำหรับการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก	121	100
	ศึกษาต่อภายในระยะเวลา 1-2 ปี	76	62.81
	ศึกษาต่อทันทีหลังจากสำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโท	28	23.14
	ศึกษาต่อภายในระยะเวลา 3-5 ปี	12	9.92
	ยังไม่แน่ใจเรื่องระยะเวลา	5	4.13
6	งบประมาณที่ใช้สำหรับการศึกษาตลอดหลักสูตร	121	100
	ระหว่าง 300,001-400,000 บาท	61	50.41
	ระหว่าง 200,000-300,000 บาท	43	35.54
	ระหว่าง 400,001-500,000 บาท	15	12.40
	มากกว่า 500,000 บาทขึ้นไป	2	1.65
7	ข้อกังวลใจที่ส่งผลการตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก	121	100
	หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา (ตอบได้มากกว่า 1 ข้อ)		
	ด้านทักษะภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษา	91	75.21
	ด้านการบริหารจัดการเวลางานและเวลาเรียน	72	59.50
	ด้านการทำวิทยานิพนธ์	63	52.07
	ด้านโอกาสในการจบการศึกษาตามกรอบระยะเวลาที่กำหนด	51	42.15
	ด้านงบประมาณที่ใช้ในการศึกษาตลอดหลักสูตร	37	30.58
	ยังไม่มีความกังวลใจใด ๆ	9	7.44

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา พบว่ามีทั้งสิ้น 8 ปัจจัย แบ่งเป็นระดับมากที่สุด 2 ปัจจัยตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านงบประมาณการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 4.74 และปัจจัยด้านหลักสูตร มีค่าเฉลี่ย 4.59 ในขณะที่ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับมาก 2 ปัจจัยตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านรูปแบบการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย 4.46 และปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน มีค่าเฉลี่ย 4.32 นอกจากนี้ ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อในระดับปานกลาง 4 ปัจจัยตามลำดับ คือ ปัจจัยด้านการรับเข้าและจบการศึกษา มีค่าเฉลี่ย 3.41 ปัจจัยด้านภาพลักษณ์และค่านิยม มีค่าเฉลี่ย 3.37 ปัจจัยด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ มีค่าเฉลี่ย 3.22 และปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ มีค่าเฉลี่ย 3.05

ตารางที่ 2 ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

ลำดับที่	ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ	N	M	S.D.	แปลผล
1	ปัจจัยด้านงบประมาณการศึกษา	121	4.74	0.43	มากที่สุด
2	ปัจจัยด้านหลักสูตร	121	4.59	0.51	มากที่สุด
3	ปัจจัยด้านรูปแบบการเรียนการสอน	121	4.46	0.33	มาก
4	ปัจจัยด้านอาจารย์ผู้สอน	121	4.32	0.62	มาก
5	ปัจจัยด้านการรับเข้าและจบการศึกษา	121	3.41	0.45	ปานกลาง
6	ปัจจัยด้านภาพลักษณ์และค่านิยม	121	3.37	0.78	ปานกลาง
7	ปัจจัยด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์	121	3.22	0.39	ปานกลาง
8	ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ	121	3.05	0.21	ปานกลาง

ตอนที่ 3 แนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิด้านนาฏศิลป์ศึกษา การอุดมศึกษา และผู้บริหารสถาบันอุดมศึกษา เพื่อหาแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม มีประเด็นที่ควรคำนึง ดังนี้

1. สิ่งที่ต้องให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก คือ การศึกษาความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย ปฏิเสธไม่ได้ว่าการศึกษาคือธุรกิจชนิดหนึ่ง หลักสูตรเปรียบเสมือนสินค้า หากผลิตสินค้าที่ไม่ตรงตามความต้องการของผู้บริโภค สินค้าชนิดนั้นก็จะมีอะไรซึ่งประโยชน์ ไม่สามารถขายได้และเสื่อมสลายไปในที่สุด แนวทางที่ดีควรเปิดเวทีเสวนาโดยให้มีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนทั้งผู้ที่คาดว่าจะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลักหรือผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อศึกษาความเป็นไปได้และร่วมกันกำหนดกรอบของหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาสอดคล้องตามความต้องการที่แท้จริง

2. สิ่งที่ต้องพิจารณาอีกประการหนึ่ง คือ การกำหนดจุดแข็งของหลักสูตรให้ชัดเจนว่าต้องการจะผลิตบัณฑิตให้มีคุณลักษณะแบบใด มีความเชี่ยวชาญในด้านใด และที่สำคัญหลักสูตรจะต้องมีความเป็นสากลนิยม รายวิชาที่เปิดสอนจะต้องมีความทันสมัยและสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้จริง ดังนั้นนอกเหนือจากการศึกษาความต้องการผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในระยะแรกแล้ว ควรศึกษาหลักสูตรในลักษณะเดียวกันจากมหาวิทยาลัยต่างประเทศที่มีชื่อเสียงไม่น้อยกว่า 3 สถาบัน เพื่อวิเคราะห์จุดแข็ง ความสอดคล้อง และทิศทาง (Trend) การศึกษาระดับสากล อันเป็นแนวทางหนึ่งในการกำหนดกรอบพัฒนาหลักสูตรต่อไป

3. ผู้วิจัยต้องคาดการณ์อนาคตภาพของหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาไว้อย่างรัดกุม ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อเตรียมการรับมือกับแนวโน้มที่จะเกิดขึ้นในอนาคตทั้งทางตรงและทางอ้อม อาทิ อัตราการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของจำนวนประชากร การขยายตัวของธุรกิจ การศึกษา แนวโน้มการเปิดหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาของสถาบันอื่น ๆ ความต้องการของตลาด

แรงงานทางด้านนาฏศิลป์ศึกษา รูปแบบจัดการการศึกษาในอนาคต กลุ่มตลาดการศึกษา หรือลูกค้าในต่างประเทศ เป็นต้น ที่กล่าวมาล้วนเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้วิจัยไม่ควรมองข้าม แต่ควรมีการศึกษาอย่างเป็นระบบเพื่อนำมาใช้ประกอบการบริหารจัดการให้ได้สอดคล้องตามสภาพการเปลี่ยนแปลง หลีกเลียงอุปสรรคปัญหา และใช้ประโยชน์สูงสุดจากแนวโน้มอนาคตที่จะมาถึง

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาศึกษาความต้องการ และปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อ และแนวทางการพัฒนาหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม ผู้วิจัยอภิปรายผลที่เป็นสาระสำคัญใน 4 ประเด็น ดังนี้

1. ผลจากการวิเคราะห์ความต้องการศึกษาต่อในระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา พบว่ามีความต้องการศึกษาต่อมากถึงร้อยละ 85.12 ปრაกฏการณ์ดังกล่าวมีนัยสำคัญ บางประการที่คิดว่าอาจเป็นมูลเหตุแห่งความต้องการศึกษาต่อในครั้งนี้ หนึ่งในระยะที่ผ่านมายังไม่เคยมีหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอกจากสถาบันการศึกษาใดในประเทศไทย เปิดให้มีการเรียนการสอนเพื่อรองรับกลุ่มที่มีความต้องการและมีความจำเป็นจะต้องใช้คุณวุฒิในการประกอบอาชีพ หากจะต้องใช้คุณวุฒิดังกล่าวจึงต้องเข้าศึกษาในหลักสูตรอื่นซึ่งเป็นหลักสูตร ที่เกี่ยวข้องของทดแทน ประกอบกับหลักเกณฑ์ที่ประกาศโดยคุรุสภา เกี่ยวกับการรับรองคุณสมบัติอาจารย์รับผิดชอบหลักสูตร อาจารย์ประจำหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนในสถาบันอุดมศึกษา วรรคหนึ่งมีใจความสำคัญว่า “จะต้องมีคุณวุฒิด้านการศึกษาในระดับที่สูงกว่าระดับปริญญาของหลักสูตร ที่รับผิดชอบหรือประจำหลักสูตร และเป็นคุณวุฒิด้านการศึกษาตรงกับสาขาวิชาที่รับผิดชอบ” จากข้อความดังกล่าวยังสอดคล้องกับทัศนะของอาจารย์ท่านหนึ่ง ที่กล่าวไว้ค่อนข้างน่าสนใจว่า ตอนนีกลุ่มอาจารย์ที่รับผิดชอบหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษามีความกังวลใจเป็นอย่างมาก เพราะหลักเกณฑ์ใหม่ปีบังคับให้ต้องมีคุณวุฒิทางการศึกษาเท่านั้นจึงจะรองรับหลักสูตรดังกล่าวได้ ทั้งที่ความเป็นจริงแล้วอาจารย์นาฏศิลป์ส่วนใหญ่มีคุณวุฒิระดับปริญญาโทหรือปริญญาเอกที่ไม่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรทางการศึกษา การมองหาที่เรียนเพื่อให้ได้คุณวุฒิ ตามเกณฑ์ของคุรุสภาจึงเป็นวาระเร่งด่วนสำหรับอาจารย์ระดับอุดมศึกษาในระยะ 1-2 ปี ต่อจากนี้ ในขณะที่งานวิจัยของ เพียงแพน สรรพศรี (2566) รายงานถึงอนาคตภาพของหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาในประเทศไทยว่าหนึ่งในฉันทันสำคัญ คือ การพัฒนาคุณภาพของผู้สอนให้มีความพร้อมด้านกำลังคนที่จบตรงสายและได้รับการสนับสนุนให้พัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง นอกจากนี้ระยะที่ผ่านมาสังเกตได้ว่า หลักสูตรทางด้านนาฏศิลป์ศึกษาทั้งในระดับปริญญาตรีและปริญญาโท มีการขยายตัวมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง เท่ากับว่าในแต่ละปีมีการผลิตบัณฑิตและมหาบัณฑิตในหลักสูตรดังกล่าวมากขึ้นเป็นทบทวี ส่งผลให้จำนวนผู้ที่มีความสนใจศึกษาต่อในระดับปริญญาเอกย่อมมีจำนวนเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวด้วยเช่นกัน

2. หากพิจารณาปัจจัยรายชื่อที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม พบว่า ปัจจัยด้านงบประมาณการศึกษา เป็นปัจจัยที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ในขณะที่การกำหนดงบประมาณที่เป็นค่าใช้จ่ายสำหรับการศึกษา ตลอดหลักสูตร โดยส่วนใหญ่มีความเห็นว่าควรอยู่ระหว่าง 200,001-400,000 บาท ในสัดส่วน รวมกันมากถึงร้อยละ 85.95 ข้อมูลที่ปรากฏสะท้อนให้เห็นว่างบประมาณสำหรับการศึกษา ถือเป็นปัจจัยสำคัญมากที่สุดที่ผู้จะศึกษาต่อพิจารณาเป็นลำดับแรก สอดคล้องกับรายงานผลการวิจัย ของ วรณีย์ ชลนภาสถิตย์ และคณะ (2563) จากการศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการศึกษา ระดับปริญญาเอกในประเทศไทยที่พบว่า ปัจจัยด้านการเงินสำหรับการศึกษานับเป็นปัจจัย ที่ส่งผลต่อความสำเร็จมากที่สุด ที่เป็นเช่นนั้นอาจเพราะดัชนีรายได้ต่อหัวของประชากรในชาติ ที่อ้างอิงโดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (2568) อยู่ที่ 255,880 บาท ต่อคนต่อปี จัดเป็นกลุ่มประเทศที่มีรายได้ระดับปานกลาง เมื่อวิเคราะห์ไปยังอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง ส่วนใหญ่อยู่ในตำแหน่งอาจารย์ ครู รวมถึงพนักงานสังกัดหน่วยงานรัฐและเอกชน พื้นฐานรายได้ จากอาชีพดังกล่าวถือว่ายังไม่สูงมากนักเมื่อเทียบกับค่าครองชีพในปัจจุบัน ดังนั้นการกำหนด อัตราค่าธรรมเนียมการศึกษา และค่าดำเนินการต่าง ๆ ที่หลักสูตรเห็นว่าจะเกิดขึ้นระหว่าง ทำการศึกษา ก็ควรนำประเด็นดังกล่าวมาพิจารณาให้เป็นสาระสำคัญด้วยเช่นกัน

ในขณะที่ปัจจัยด้านสภาพแวดล้อมทางกายภาพ เป็นปัจจัยที่ได้รับการประเมินให้อยู่ใน ลำดับสุดท้าย โดยมีค่าเฉลี่ยระดับปานกลาง เหตุผลที่เป็นเช่นนี้อาจเป็นเพราะรูปแบบการจัด การศึกษาในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรอบด้าน โดยเฉพาะการเรียนการสอนที่ ให้ความสำคัญกับการใช้เทคโนโลยีเป็นหลัก องค์ประกอบที่เป็นอาคารเรียน ห้องปฏิบัติการ แหล่งเรียนรู้ทั้งในและนอกสถานศึกษา รวมถึงสถานที่ตั้งของมหาวิทยาลัย อาจจะมี ความจำเป็น น้อยมากสำหรับสังคมการศึกษาในปัจจุบัน ประกอบกับข้อมูลการอยู่อาศัยของกลุ่มตัวอย่าง แสดงให้เห็นว่ามีการกระจายตัวทั่วทุกภูมิภาคของประเทศ รูปแบบการเรียนการสอน Online หรือ Hybrid Learning Classroom อาจตอบใจหทัยมากกว่า เมื่อเป็นเช่นนั้นทางหลักสูตรก็ต้องแสวงหา รูปแบบการเรียนการสอนใหม่ ๆ ที่เป็นมากกว่าการเรียนรู้ในห้องเรียน โดยนำสื่อเทคโนโลยีมาใช้ สำหรับจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพสูงสุด แนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานเขียนของ สุวดี อุปปินใจ และ พูนชัย ยาวีราช (2562) ได้นำเสนอกระบวนการนวัตกรรมใหม่ของการศึกษาไทยที่ต้องรู้ และใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับการศึกษา ให้มีคุณภาพ ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้ทั้งในห้องและนอกห้องเรียน

นอกจากนี้ปัจจัยในด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ เป็นปัจจัยหนึ่งที่ได้รับการประเมิน ให้อยู่ในลำดับที่ 7 ของรายการ ถึงแม้จะมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลางก็ตาม แต่ผู้วิจัยมีความ คิดเห็นว่าการศึกษาเป็นธุรกิจหนึ่งที่ต้องพึ่งพาการตลาดและประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างภาพลักษณ์ และส่งเสริมให้หลักสูตรเป็นที่รู้จักในวงกว้าง ระยะที่ผ่านมามีพบว่าหลักสูตรการศึกษาในประเทศไทย

มีกลยุทธ์ทางการตลาดที่น่าสนใจเพื่อช่วงชิงกลุ่มลูกค้าให้ได้ตามเป้าหมายที่ต้องการ ดังนั้นหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา ระดับปริญญาเอก ที่คาดว่าจะจะเป็นหลักสูตรใหม่ในอนาคต การประชาสัมพันธ์เพื่อสร้างความเชื่อมั่น รวมถึงการส่งเสริมการขายเพื่อโน้มน้าวใจให้กลุ่มเป้าหมายมีความต้องการและตัดสินใจเลือกศึกษาต่อจึงเป็นแนวทางหนึ่งที่น่าไปสู่ความสำเร็จของการเปิดหลักสูตรได้ ทั้งนี้มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2564) รายงานถึงภาพอนาคตการศึกษาไทยจำเป็นต้องพึ่งพากลยุทธ์เพื่อดึงดูดผู้เรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ เช่น การลดค่าธรรมเนียมการศึกษา การเพิ่มช่องทางเรียนรู้ให้หลากหลาย และการประชาสัมพันธ์อย่างทั่วถึง ยังสอดคล้องผลการวิจัยที่พบว่า กลุ่มตัวอย่างมากถึงร้อยละ 59.50 ยังไม่มีข้อมูลหรือมีข้อมูลบ้างเพียงเล็กน้อย ค่าเฉลี่ยดังกล่าวยิ่งสนับสนุนให้เห็นถึงความสำคัญของปัจจัยด้านการตลาดและประชาสัมพันธ์ที่ส่งผลโดยตรงต่อการตัดสินใจเลือกศึกษาต่ออีกด้วย

3. เมื่อเปรียบเทียบผลการวิจัยความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกศึกษาต่อระดับปริญญาเอก ระหว่างหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏจันทรเกษม กับหลักสูตรภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม มหาวิทยาลัยมหิดล (สุภาพร คชารัตน์, 2565) หลักสูตรบูรณาการนิเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ (ธานินทร์ เงินถาวร และคณะ, 2566) และหลักสูตรการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา (ศรุดา ชัยสุวรรณ และคณะ, 2565) ได้ข้อสรุปไปในทิศทางเดียวกัน คือ ระยะที่ผ่านมามีผู้สนใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในจำนวนที่ค่อนข้างสูงทุกหลักสูตร โดยมีจุดมุ่งหมายหลักเพื่อต่อยอดองค์ความรู้ในสาขาที่สนใจ อันนำไปสู่ความเจริญเติบโตในสายวิชาชีพของตนเอง ทั้งนี้ปัจจัยสำคัญที่พิจารณาเป็นลำดับแรก ๆ ในการเลือกศึกษาต่อ คือ งบประมาณที่ใช้สำหรับการศึกษา โดยส่วนใหญ่กำหนดค่าใช้จ่ายตลอดหลักสูตรไว้ประมาณ 200,000–300,000 บาท ในด้านรูปแบบการเรียนการสอนควรเป็นหลักสูตรนอกเวลาราชการ หรือเสาร์-อาทิตย์ และคาดการณ์ว่าพร้อมจะศึกษาต่อภายในช่วงระยะเวลา 1–2 ปี ข้อมูลดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าแนวทางการกำหนดกรอบโครงสร้างหลักสูตรระดับปริญญาเอกของสถาบันอุดมศึกษาในประเทศไทยอาจจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกันด้วยพื้นฐานข้อมูลเชิงประจักษ์ในลักษณะเดียวกันถึงแม้จะต่างสาขาวิชาชีพก็ตาม

4. หากพิจารณาข้อกังวลใจที่ส่งผลเมื่อตัดสินใจศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษา พบว่า ด้านทักษะภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษาถือเป็นประเด็นความกังวลใจที่มีการเลือกตอบมากที่สุด สอดคล้องกับอันดับทักษะการใช้ภาษาอังกฤษที่ทดสอบโดยสถาบัน Education First (2018) จัดให้ประเทศไทยอยู่ในอันดับที่ 64 จากทั้งหมด 88 ประเทศทั่วโลกที่ไม่ได้ใช้ภาษาอังกฤษเป็นหลัก คิดเป็น 48.54 คะแนน จาก 100 ซึ่งถือว่าอยู่ในเกณฑ์ทักษะความสามารถระดับต่ำ (Low Proficiency) อีกทั้งศาสตร์ทางด้านนาฏศิลป์ที่มุ่งเน้นทักษะปฏิบัติเป็นสำคัญ ความเกี่ยวเนื่องหรือความจำเป็นในการใช้ภาษาอังกฤษจึงมีค่อนข้างน้อย ระยะที่ผ่านมามีจำนวนรายวิชาเกี่ยวกับการพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษที่ปรากฏในหลักสูตรระดับปริญญาตรี

และปริญญาโททางด้านนาฏศิลป์ก็ยังคงมีน้อยมากเช่นกัน อีกทั้งยังไม่เคยปรากฏหลักสูตรนาฏศิลป์ในประเทศไทยที่เปิดให้มีการเรียนการสอนเป็นหลักสูตรนานาชาติ การผลิตบัณฑิตในศาสตร์ดังกล่าวจึงยังคงมีข้อจำกัดในด้านภาษาที่มีอาจปฏิเสธได้ เมื่อเป็นเช่นนั้นทางหลักสูตรก็ควรจะมีแนวทางรองรับที่ชัดเจนเพื่อให้มั่นใจได้ว่าสามารถพัฒนาทักษะภาษาอังกฤษของบัณฑิตศึกษาให้ได้มาตรฐานตามที่สถาบันกำหนด รวมถึงสถาบันอุดมศึกษาเองก็ไม่ควรละเลยที่จะนำประเด็นดังกล่าวไปพิจารณาเพื่อกำหนดกรอบคุณสมบัติด้านภาษาอังกฤษระดับบัณฑิตศึกษาที่ไม่สูงเกินศักยภาพของประชากรจนเป็นอุปสรรคหรือปิดกั้นโอกาสในการตัดสินใจเข้าศึกษาต่อของผู้ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ แนวทางดังกล่าวยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ ภราดร สุขพันธ์ (2561) ที่กล่าวว่า สถานศึกษาและผู้สอนจะต้องเข้าใจบริบทของตัวบัณฑิตเป็นปัจจัยสำคัญ และควรปรับเปลี่ยนหรือประยุกต์ไปตามสถานการณ์เพื่อนำไปสู่การพัฒนาทักษะด้านภาษาที่สอดคล้องตามความเป็นจริง

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

ผลการวิจัยในครั้งนี้แสดงให้เห็นเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า ประชากรในประเทศยังคงมีความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอกในสัดส่วนค่อนข้างสูงและมีแนวโน้มจะเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่มีได้หมายความว่า การดำเนินการสร้างและพัฒนาหลักสูตรใหม่จะประสบผลสำเร็จได้ หากแต่ยังมีข้อมูลสำคัญหลายส่วนที่ควรศึกษาเพิ่มเติมเพื่อนำมาพิจารณาร่วมด้วย เช่น เศรษฐกิจและการเมือง ตลาดแรงงาน ทิศทางการศึกษา รูปแบบหลักสูตร เป็นต้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ควรมีการวิจัยในมิติอนาคตภาพของหลักสูตรนาฏศิลป์ศึกษาในประเทศไทย ซึ่งเป็นประเด็นที่คาดว่าจะมีประโยชน์อย่างมากเพื่อนำไปสู่การเตรียมการรับมือกับความผันผวนของเศรษฐกิจและสังคมที่จะมาถึงได้อย่างมีประสิทธิภาพในอนาคต ทั้งนี้อาจใช้วิธีการศึกษาที่เหมาะสมและร่วมสมัย เพื่อให้ได้ข้อมูลที่น่าสนใจ เช่น Delphi, Scenario Planning เป็นต้น

เอกสารอ้างอิง

- ฉัตรชัย อินทสังข์, ณพรธณ สินธุศิริ, ดุษฎี เทียมเทศ บุญมาสูงสง และปรีม หนุ่นนัต. (2552). *ความต้องการศึกษาต่อและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจศึกษาระดับบัณฑิตศึกษาหลักสูตรบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต ของนักศึกษาจังหวัดนครราชสีมา* (รายงานการวิจัย). นครราชสีมา: มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน.
- ชยากานต์ เรืองสุวรรณ, วัลลภา อาวีรัตน์ และเสาวณี สิริสุขศิลป์. (2564). ความต้องการจำเป็นในการจัดการศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่นอย่างยั่งยืนของมหาวิทยาลัยราชภัฏ. *วารสารการบริหารการศึกษาและภาวะผู้นำ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร*, 9(36), 29-38.

- ธานีรินทร์ เงินถาวร, อทิตา มู่สา, พิธาน ดลหมาน และยุทธชัย ดั่งวงสวัสดิ์. (2566). ความต้องการศึกษาต่อหลักสูตรปริญญาเอก คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยทักษิณ. *วารสารวิชาการ ปชมท*, 12(2), 144-151.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2553). *หลักการวิจัยเบื้องต้น* (พิมพ์ครั้งที่ 8). สุวีริยาสาสน์การพิมพ์.
- เพียงแพน สรรพศรี. (2566). อนาคตภาพหลักสูตรนาฏศิลป์ไทยศึกษาในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุฎิบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ภราดร สุขพันธ์. (2561). การพัฒนาทักษะการสื่อสารภาษาอังกฤษกับความเป็นบัณฑิตในยุคปัจจุบัน. *วารสาร มจร. ทริภูมัยปริทรรศน์*, 2(2), 89-100.
- มูลนิธิสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย. (2564). *ประเทศไทยในอนาคต Future Thailand มติที่ 3 การศึกษาไทย*. <https://tdri.or.th/2021/08/future-thailand-education>
- วรรณิ ชลนภาสถิตย์, อรุณี นรินทรกุล ณ ออยุธยา และพรรณพิมล ก้านกนก. (2563). ปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จในการศึกษาระดับปริญญาเอกในประเทศไทย, *วารสารสุขุทัยธรรมมาธิราช*, 33(2), 93-114.
- ศรุดา ชัยสุวรรณ, กฤษณา วัฒนศักดิ์, ทินกฤต ชัยสุวรรณ, นัยนา ช่างอง และนิพนธ์ แสงเนตร. (2565). ความต้องการศึกษาต่อระดับปริญญาเอก หลักสูตรปรัชญาดุฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยนครราชสีมา, *วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา*, 12(2), 12-25.
- สุภาพร คชรัตน์. (2565). การศึกษาความต้องการการศึกษาระดับปริญญาเอก ในสาขาวิชาภาษาและการสื่อสารระหว่างวัฒนธรรม สถาบันวิจัยภาษาและวัฒนธรรมเอเชีย มหาวิทยาลัยมหิดล. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 16(1), 209-225.
- สุวดี อุปนิใจ และพูนชัย ยาวีราช. (2562). การจัดการชั้นเรียนยุคดิจิทัล. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย*, 1(4), 51-65.
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2568). รายงานภาวะเศรษฐกิจในประเทศ ปี 2567. https://www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=12567
- Cronbach. (1970). *The evolution of research*. Harper Collins.
- Education First. (2018). *EF English Proficiency Index* (8th ed.). <https://www.ef.co.th/epi>
- Hair, J. F., Black, W. C., & Anderson, R. E. (2010). *Multivariate data Analysis* (6th ed). Pearson Education International.
- Krejcie, R. V., & Morgan. D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.
- Shoukat, S. (2018). *Dynamic model and Skilbeck Model of Curriculum*. <https://www.slideshare.net/ShaharyarShoukatShou>